

Kur meklēt purva bruņrupuci?

Visbiežāk purva bruņrupuči redzēti uz sauszemes pie ūdenstilpēm, daži - pat 100 m attālumā no ūdens. Bruņrupuči dzīvo gan lielās, gan mazās ūdenstilpēs, bieži - aizaugušās. Latvijas klimatā tie stundām ilgi krastā saulojas.

Purva bruņrupuču izpētes grupa
Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs
Meža prospekts 1
Rīga LV-1014

Tālrunis: 9621191
E-pasts: eco@apollo.lv

Bukleta ideja: Ingmārs Līdaka
Saturs: Mihails Pupiņš
Foto: Valerijs Vahruševs
Teksts: Daiga Leimane
Dizains: Zanda Mizarāja

Foto: Valerijs Vahruševs, Ingmārs Līdaka, Daiga Leimane, Ūlār Rammul, Māris Lielkalns

Iespiests: Strig poligrāfija

Projektu atbalsta:

Ko meklēt?

Var meklēt ne vien **bruņrupučus**, bet arī to **pēdas** vai **bruņas**. Bruņas redzētas purvmalas mežā pie jēnotsuņa alas. Tās bijušas baltas, bez tumšajām ragavielas plāksnītēm, un stipri sagrauztas.

Bruņrupuča pēdas smiltīs. Gar malām pēdu un nagu nospiedumi, vidū vadziņu ievilkusi aste.

Kā meklēt?

- **Izvaicājiet** piekrastes **iedzīvotājus**: bērņus, makšķerniekus un medniekus. Parādiet viņiem šo bukletu.
- Meklējiet bruņrupučus **saulainā rītā** vai **pusdienlaikā**.
- **Tuvojieties** ūdenstilpei **klusī, lēni** un **uzmanīgi**. Purva bruņrupuči ir ļoti piesardzīgi. Pamanot cilvēku pat desmit metru attālumā, ienirst, aizpeld vai slēpjas ūdensaugos.
- **Aplūkojiet binoklī** saulaino krastu. Bruņrupuči mēdz sauļoties smiltīs, uz kritušiem kokiem, zāļu ciņjiem, u.c.
- Ja izmantojat laivu, **vērojiet ūdens virsmu**. Bruņrupucis palaikam izbāž galvu no ūdens, lai ieelpotu.
- **Aplūkojiet** ūdenstilpes smilšainos **krastus tuvumā**. Bruņrupuču **pēdas** parasti sākas no ūdens un turpinās krastā.

Ja esat sastapuši bruņrupuci Latvijas dabā:

- **fotografējiet**
- **filmējiet**
- **ZIŅOJIET** mums!
- **bet neķeriet un turpmāk to netraucējiet**

**MEKLĒJAM
PURVA
BRUŅRUPUCI
LATVIJĀ**

ATBILDE APMĀKSĀTA

Purva bruņurupuču izpētes grupa
Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs
Meža prospekts 1
Rīga LV-1014

Esmu redzējis/usi bruņurupuči Latvijā dabā

Mans vārds .....

Ar mani var sazināties .....

(adrese, telefona numurs vai e-pasts)

Novērošanas laiks .....

(Gads, mēnesis)

Novērošanas vieta .....

(rajons, tuvākā apdzīvotā vieta)

Ūdensstilpes nosaukums .....

(oficiālais un vietējais)

Novērošanas apstākļi .....

Novēroju:

- Purva bruņurupuči
 Sarkanausu bruņurupuči
 Sauszemes bruņurupuči
 Nezināmu bruņurupuči

PĀRLOKI, AIZLĪMĒ, NOSŪTI!

Vai Latvijā dzīvo purva bruņurupuči?

Daudzās Eiropas valstīs purva bruņurupuči (*Emys orbicularis*) ir aizsargājams. Lai gan Latvijas Sarkanajā Grāmatā rakstīts, ka purva bruņurupuči ir izzudusi suga, mēs ik gadus saņemam ziņas, ka tas Latvijā novērots.

Kāpēc ir svarīgi vākt ziņas par purva bruņurupuči?

Tāpēc, lai purva bruņurupuči Latvijā neizmirtu, un speciālisti varētu:

- izveidot aizsargājamas teritorijas bruņurupuču dzīves vietās;
- izpētīt bruņurupuču ekoloģiskās īpatnības;
- turēt un pavairot bruņurupučus, ar nolūku izveidot ģenētisko banku.

Purva bruņurupuči atrast nav viegli.
Palīdzī meklēt šo brīnumaino un reto dzīvnieku!

Vairumam Latvijā atrasto bruņurupuču **muguras bruņas ir tumši pelēkas vai melnas.** Uz tām var būt **sīki dzeltenīgi vai gaiši pelēki plankumi.**

Galva, kakls un kājas tumši **pelēkas, ar dzelteniem plankumiem.**

Vēdera bruņas parasti pelēkas vai dzeltenīgas. Uz tām var būt tumši plankumi.

Nagi garī, starp pirkstiem - **peldplēves.**

Aste gara, nobijies bruņurupuči to pieliec.

Visbiežāk Latvijā atrasti purva bruņurupuči cilvēka plaukostas lielumā. Lielākais bijis 21 cm garš. Atrasti arī mazuļi lata monētas lielumā.

Nesajauc ar svešinieku!

Zooveikalos nopirktos vai no ārzemju ceļojuma nelikumīgi (!) atvestos bruņurupučus īpašnieki reizēm **pamet, izlaizot savvajā. TĀ DARĪT NEDRĪKST!** Ziemā šie dzīvnieki, visticamāk, nomirst, bet izdzīvojušie var kļūt par konkurentiem purva bruņurupučiem.

Sarkanausu bruņurupuči (*Trachemys scripta*) savvajā dzīvo Amerikā. Tas ir saldūdens bruņurupuči, un **pa gabalu ļoti līdzīgs purva bruņurupučim.**

Atšķirības pazīme - **sarkanie plankumi galvas sānos** - „ausis”.

No sauszemes bruņurupučiem Latvijā visbiežāk atrasts **Vidusāzijas bruņurupuči** (*Testudo horsfieldi*). Tam **nav pleznu** un košu plankumu. Tas ir **dzeltenīgs vai zaļgani brūns,** pārvietojas lēnām.